

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Hentzi Henrich

Idő

"1926"

Személy

Szerző:

Cím: Üresen találták Hentzi sírját, mikor

1898-ban Ferenc József parancsára felbontották

Forrás:

Uj Nemzedék

3p

(Hely)

1926. 7. 11.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Üresen találták Hentzi sírját, mikor 1898-ban Ferenc József parancsára felbontották

Megkerült az exhumálás sikertelenségéről szóló jegyzőkönyv
Már halála után második nap eltűnt a holtteste

Üres sírért folyt a vér negyven évvel ezelőtt Budapest utcáin

— Az Uj Nemzedék tudósítójától. —

Az októberi összeomlás után megnyiták a tudományos kutatás számára az addig légmentesen elzárt titkos katonai levéltárak, amelyek megbecsülhetetlen értékű adatokat szolgáltatnak a magyar nemzet történetének teljes megismeréséhez. A napvilágra került titkos okmányok más megvilágításba helyezik a 48-as szabadságharcot is. Csak nemrégiben állapította meg Bécsben egyik történettudósunk, hogy

néhány jelesünk, akiket a szabadságharc leverése után Haynau fővezér életben hagyott, titkos és jól fizetett kémei voltak Bécsnek.

Megtalálták bizalmas jelentéseiket és azokat a nyugtákat, amelyeket az örülési díj felvételéről állítottak ki.

A szabadságharc történetének egyik legérdekesebb kérdése, hogy mi lett Buda császári védőjének, Hentzi Henrik tábornoknak a holttestével. Im már aktaszérien bizonyítható, hogy

Hentzi holttestét nem találták meg, amikor katonai pompával el akarták temetni,

és így abban a sírban, amelyet neki állítottak, semmiestre sem az ő holtteste, sőt senkinek a holtteste sem porladt. Kezünkben van már a hiteles jegyzőkönyv,

amely szerint, amikor 1898 júniusában Hentzinek 51 év óta gondozott és minden évben a tábornokok által hivatalosan megkoszorúzott, két emlékkövel díszített vaskerítéses sírját a legnagyobb vigyázzal felásták,

sem csontmaradványoknak, sem a szokásos koporsóhulladékoknak még nyomát sem találták.

Ellenben a sír közvetlen közelében rábukkantak Alnoch Lajosnak, a 23-ik zombori ezred parancsnokának csontjaira, aki tudvalevően az akkor még vadonutaj Lánchidat próbálta két hordó puskaporról felrobbantani. Alnoch ezredes holtteste mellett azután sorban meg-

találták Gorini Kamill és Pollini Fülöp műszaki századosoknak, Hentzi hadsegédeknek csontjait. Alnoch ezredesnek hiányzott egyik keze és lába, amelyet — mint ismeretes — a nem sikerült robbantás szakított le.

Hentzi fiktív sírján két köemlék állt. Az egyiket 1849 júniusában

a Pestre bevonuló Haynau állította fel s ezzel a Pesttől távol nyaraló Hentzi-családot is félrevezette.

Ez a szürke gránitból készült emlékmű azóta a hűvösvölgyi Bocskay István-nevelő intézet parkjába került, ahol az 1898-ban épült Hentzi-emléksírbolt alsó részében több más 48-as síremléssel együtt be van falazva. Ebbe a sírboltba külön koporsóban akarták Ferenc József király parancsára véglegesen eltemetni Hentzit, de ez — mint most már kiderült — csak jómóbor óhaj maradt.

Magyar részről már régebben adatok szóltak amellett, hogy

Hentzi holtteste Buda ostroma után, az 1849 május 24-ére virradó éjjel eltűnt, amit eltitkoltak a király előtt.

Az első, 1849 júliusában felállított emlékmű felirata ez:

HEINRICH HENTZI

**Edler von Arthurn k. k. General
gefallen in heldenmüthiger Ver-
theidigung Oflens am 21-ten May
1849.**

A második, díszesebb emléket Hentzi felesége, Bertalan Elenóra és Hentzi fia állította fel 1855-ben, amikor a király

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

Hely

Idő

Személy

Helyszám

külön hadiparancsban utólagosan a *Mária Terézia-rend lovagkeresztjével* tüntette ki az elesett tábornokot. Ennek felirata a következő:

HEINRICH VON HENTZI

k. k. General und Maria Theresien Ordensritter geboren in Debreszn, den 26 Oktober 1785, ruhet hier mit seinem tapfern Kampfsgefahren. Dem geliebten Vater die trauernde Familie.

Tehát Hentzi 64 éves volt, amikor elesett. Holttestének eltűnésére vonatkozóan néhai *Stipula Gyula* 48-as honvéd huszárfőhadnagy, *Görgey Artur* tábornok segédtestje, aki a *Vasárnapi Ujságban* „Régi honvéd“ néven írt, e cikk írójának a következőket mondta:

— Pest és Buda szomorú bombáztatásának szemtanuja voltam 1849 áprilisában. A polgári lakosság igen nagy része a Városligetben tartózkodott, a többiek pedig a soroksári dunagátákról nézték az ostromot. Mikor Hentzi bombái felgyújtották a Lipót- és Terézvárost, továbbá a Belyáros dunasori részét, gondolni sem lehetett a tűz oltására. Érthető tehát, hogy a pesti és a budai polgárok, amikor a vár bevétele után felmehettek az ostromlott helyre, *szidalmazták és bántalmazni akarták a haldokló Hentzit.*

— Hentzit, aki súlyosan megsebesült, a Generalkommando Színház-utcai épületébe vitték május 22-én reggel nyolc órakor, de *haslövésébe már aznap éjjel belehalt.*

Görgey fővezér parancsára a haldokló Hentzit egész nap honvédek őrizték,

főként azért, mert azok a pesti és budai háziurak, akik a bombázás folytán koldusbotra jutottak, *elkeseredésükben megakarták lincselni az osztrák vezért.*

Amikor este Hentzi meghalt, *a honvédek valószínűen tiszti parancsra otthagyták az ingben heverő holttestet.* Az ostromnál mindkét részről összesen 948 katona esett el.

Azokat az adatokat, amelyek a rengeteg holttest eltemetésére vonatkoznak, a Hadtörténelmi Múzeum szedte össze.

Kiderül ezekből, hogy *a honvédeknek csak egyrésze került a régi, még most is fennálló tabáni sírkertbe, a többitől mit sem tudni.* A császári hadseregnek a vízivárosi temetőbe vitt halottait sírásók és egészségügyi katonák hiánya miatt *nyolc-tíz nap múlva temették el a környékbeli sváb lakóskor, akiket Irányi Dániel kormánybiztos karhatalommal rendel ki.*

Az osztrák elesett katonákat a svábok levetkőztették.

Valószínű, hogy Hentzi holtteste ezek közé keveredett s így a tábornokot is a legénység közös sírjába temették.

Amikor a Hentzi-szobrot Budavárából el kellett távolítani, *Ferenc József* sírboltot építtetett a hűvösvölgyi katonai hadapródiskola parkjában, hogy oda temes-

sék Hentzit és oda helyezték emlékoszlopát. Ekkor *rendelte el Lobkowitz hadtestparancsnok az összes budavári elesettek exhumálását. Az exhumálás 1898 június 18-án történt s a legénységi csontmaradványok közé keverték Alnoch ezreres és a többi osztrák tiszt maradványait is.* Ezeknek holtteste utóbb hatalmas vas-koporsóba került és a Hentzi-sírbolt mellett van elhelyezve.

Hentzi sírját ez alkalommal üresen találták, amit persze gondosan eltitkoltak.

Hentzi szomorú emlékü szobrának 1918 őszén történt lebontása után a *sírboltot egyméter magas földhányással fedték el.* A mostani Bocskay István nevét viselő reáliskola növendékei talán nem is sejtik, hogy

negyven évvel ezelőtt, 1886 június végén, 24 napos véres utcai tüntetés folyt Budapest utcáin Hentzi tábornok meg nem levő csontjai körül.

Ekkor mondta ugyanis *Janszky* tábornok a sír megkoszorúzásával kapcsolatban azt az emlékbeszédet, amely *óriási felháborodást keltett az egész országban. Edelsheim-Gyulai* akkori hadtestparancsnok kénytelen volt elítélni ezt a beszédet, amire azután *nyugalomba küldték.*